

PERSONAL LEARNING ENVIRONMENT ON THE BASIS OF SOCIAL SERVICES IN THE MOODLE SYSTEM

Viktor Artemenko, Andrij Karpa, Orest Polotai
Lviv Academy of Commerce, Ukraine

Key social services Web 2.0 are considered, on the basis of which personal learning environments and social networks are created. The matter concerns such services, tools and information materials to provide comfortable learning environment and the Internet under which a similar approach called e-Learning 2.0 had emerged. Approaches to the use of social services aimed at forming personal learning environment in such a Learning Management Systems as Moodle are suggested.

ПЕРСОНАЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ СЕРЕДОВИЩА НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У СИСТЕМІ MOODLE

Артеменко В.Б., Карпа А.Г., Полотай О.І.
Львівська комерційна академія, Україна

Розглядаються ключові соціальні сервіси Web 2.0, на базі яких створюються персональні навчальні середовища та соціальні мережі. Мова йде про такі сервіси, інструменти та інформаційні матеріали, що забезпечують комфортні умови навчання і роботи в Інтернеті, на основі яких сформувався аналогічний за назвою підхід e-Learning 2.0. Запропоновані підходи до використання соціальних сервісів, які спрямовані на формування персонального навчального середовища у такій системі управління дистанційним навчанням, як Moodle.

Персональне навчальне середовище (ПНС) або ж у англійській транскрипції Personal Learning Environment (PLE) – це термін, який з'явився в західній літературі [1] і набув широкого використання у масових відкритих дистанційних курсах [2]. Під PLE розуміється сукупність соціальних сервісів, програм, інформаційних матеріалів, на засадах яких забезпечуються комфортні умови навчання. Інакше кажучи, PLE – це сукупність інструментів, потрібних студенту для того, щоб знайти відповіді на його запитання, створити потрібний контент для навчання і проілюструвати аналізовані процеси. Таким чином ідея PLE полягає

в тому, що студенти повинні не просто пасивно споживати інформацію, що отримується з обмеженого кола запропонованих ним джерел, а користуватися відразу безліччю інформаційних ресурсів, систематизувати та порівнювати отримані знання, і як результат, самостійно створювати нові джерела знань. Отож, *ПНС* – це не конкретний додаток або служба, а особливий підхід до реалізації навчання. При такому підході відповідальність за навчання лягає на плечі самих студентів, і вони самі направляють його хід – що робить навчання більш приємним і цікавим.

До мінімального набору персонального навчального середовища, на думку західних колег, має входити [3]: blog, ePortfolio, microblog, twitter та інші інструменти (рис. 1).

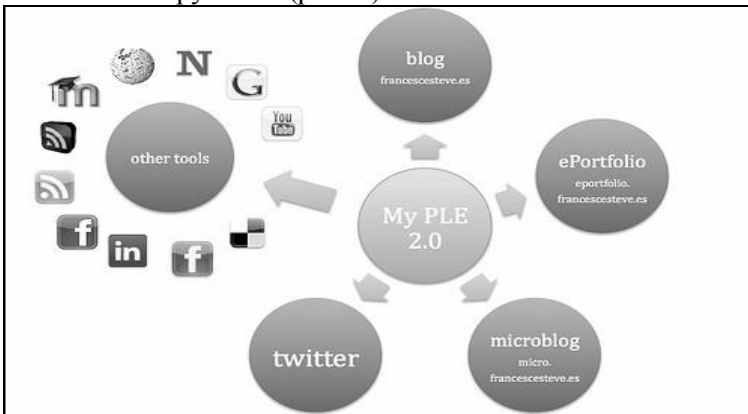

Рис. 1. набір інструментів *ПНС*.

Отож, як видно з рис. 1, *ПНС* створюється за допомогою групи сервісів, які засновані на активній участі користувачів (учнів) під час формування контенту. Ці сервіси отримали назву «соціальних сервісів» та склали основу сучасної концепції Web 2.0, ключовою ознакою якої є «використання колективного розуму» (за висловом Тіма О'Рейлі – саме з його статті «Що таке Веб 2.0» [4] прийнято вести «родовід» даного терміну). Таким чином *ПНС* – це сукупність соціальних сервісів, інструментів та інформаційних матеріалів, які забезпечують комфортні умови навчання.

До *соціальних сервісів* Web 2.0, за допомогою яких користувачі можуть не тільки спілкуватися між собою, але найголовніше – самі

створювати контент веб-сторінок, відносяться такі комунікативні платформи та онлайніві інструменти:

- блоги та мікроблоги (*Twitter, Blog.com, LiveJournal – ЖЖ*);
- персоналізована стартова сторінка або персоналізований інтернет-портал (*iGoogle, Netvibes*), реалізовані на основі побудови користувацьких інтерфейсів веб-застосувань, за яких веб-сторінка, не переавантажуючись, у фоновому режимі відправляє запити на сервер і сама звідти доавантажує потрібні користувачу дані;
- соціальні мережі і системи соціальних презентацій (*Facebook, Ning, MySpace, Vkontakte, Odnoklassniki.ru*);
- вікі-проекти (відкрита багатомовна енциклопедія *Wikipedia*, загальноросійський освітній проект *letopisi.ru*);
- соціальні закладки (*www.diigo.com, www.evernote.com, www.100zakladok.ru, www.delicious.com, www.bobrdobr.ru*);
- мультимедійні системи розповсюдження інформації (*Flicker, Picasa, YouTube, SlideShare*);
- системи спільних редакторських офісів (*Google.docs, Spreadsheets*);
- системи машапа та бриколажа (*mashaps&vricolage*), що дають змогу формувати і змішувати різні формати представлення даних, обробляти веб-сторінки без знання мови HTML (*PingMe services, Del.icio.us, SkypeMe, Yahoo Pipes*);
- вебінар – це слово, що застосовується для позначення різних онлайнівих заходів: семінарів, дискусій, презентацій, тренінгів та мережевих трансляцій тих чи інших подій (під час вебінару зв'язок між учасниками підтримується через Інтернет на основі спеціальної веб-платформи – "віртуальний клас" фірми *Web-soft, dimdim, wiziq*);
- карти знань – зручна техніка альтернативної запису (*bubbl.us*) або спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем (*mind map*);
- сучасні технології синдикації та нотифікації інформації *RSS (Really Simple Syndication)*, що дає змогу публікувати і транслювати практично будь-який матеріал із будь-якого сайту (починаючи з новин і закінчуючи особистими мережевими щоденниками).

Соціальні сервіси Web 2.0 створили можливості для комунікації і роботи в Інтернеті, на основі яких потім сформувався аналогічний

за назвою підхід *E-learning* 2.0 (термін запропонований канадським педагогом Стефаном Доунс [5, 6]).

Зазначимо, що в Інтернеті представлено багато суперечок щодо впровадження дистанційного навчання або на засадах *LMS* (систем управління дистанційним навчанням), або *PLE*. Існує також точка зору щодо підтримки дистанційного навчання на засадах інтеграція соціальних сервісів у *LMS*.

Ми маємо *на меті* висвітлити підходи до застосування в одному з вищих навчальних закладів (ВНЗ) деяких соціальних сервісів, які спрямовані насамперед на формування персонального навчального середовища у такій системі управління дистанційним навчанням, як MOODLE (Modular Object Oriented Distance Learning).

Розглянемо використання деяких соціальних сервісів на прикладі одного з дистанційних курсів (рис. 2), який розміщено у Веб-центрі Львівської комерційної академії (ЛКА), де застосовується система Moodle [7].

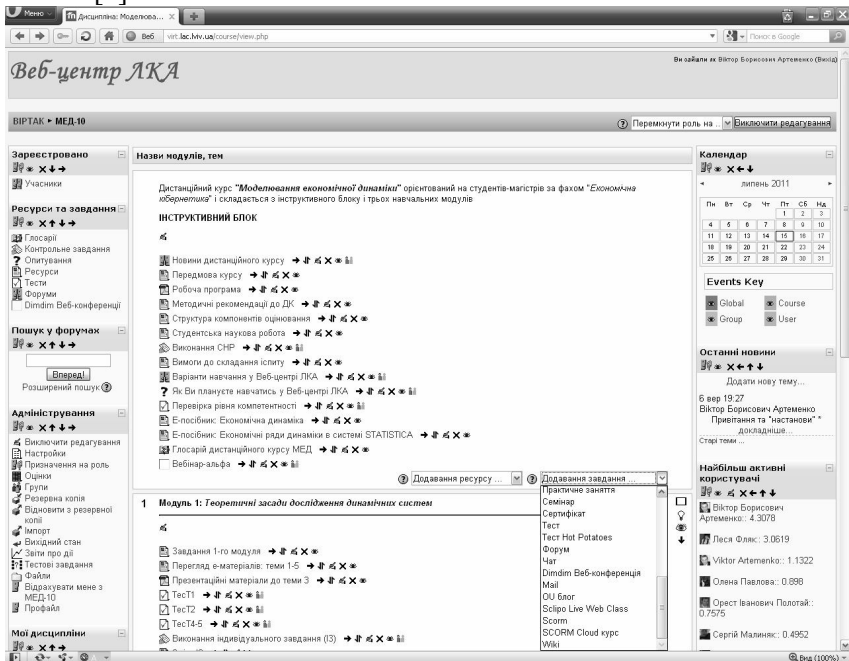

Рис. 2. Структура ДК «Моделювання економічної динаміки».

З рис. 2 видно, що у Веб-центрі академії використовуються для формування ПНС такі базові соціальні сервіси:

- *вебінари,*
- *блоги,*
- *вікі.*

Вікі-проекти зазвичай використовуються, коли кілька учасників ДК одночасно працюють над створенням спільного документу. Вікі починається з однієї сторінки, а потім кожен автор може додавати посилання на будь-які сторінки, навіть якщо вони поки не існують. Під час одночасної роботи з документом зазвичай немає головного редактора, результат забезпечується всіма учасниками, хто вносить зміни в документ. Завдання «Wiki» надає можливість учасникам ДК спільно додавати, розширювати та змінювати зміст документу.

У Веб-центрі ЛКА існує три типи wiki:

1. Викладач.
2. Групи.
3. Студент.

Wiki підтримує такі режими груп: "Немає груп", "Групи окремі" та "Групи доступні".

Використання сервісу «Wiki» дозволить створити базу знань для будь-якого дистанційного курсу без великих витрат часу, а також надасть можливість істотно підвищити ефективність доступу та обробки інформації в проектах, де існує необхідність асинхронного доступу до навчальної інформації для великої кількості студентів у будь-який момент часу. Використання даного сервісу є найбільш ефективною для розробки інформаційного наповнення порталу так, щоб користувач не витрачав багато часу на пошук по системі.

Уваги заслуговує також і такий різновид соціального сервісу як блоги.

Блоги (weblog) – персональний журнал. Спеціальна веб-сторінка (сайт), призначена для висловлення думок автором блога і дискусії з іншими людьми, які читають блог цього автора і дискутують з ним. Блог може бути відкритий для відгуків та питань читачів, а може бути і закритий.

У Веб-центрі ЛКА *блог* – це власний щоденник учасників ДК, куди вони заносять свої думки. Записи даного щоденника можуть бути особистими або відкритими іншим користувачам.

Режим доступності блогів встановлюється адміністратором для всього сайту:

1. Всі користувачі сайту можуть бачити все блоги.
 2. Доступність блогу можна обмежити, щоб користувачі могли бачити блоги тільки учасників свого ДК або учасників своєї групи.
 3. Систему блогів на сайті може заборонити адміністратор.
- Доступність до кожного запису блога визначається його автором. Для кожного запису блога бажано призначити ключове слово (або декілька), що характеризує цей запис.

Є два типи ключових слів:

1. Загальні ключові слова - додаються адміністратором і доступні для будь-якого користувача сайту.
2. Особисті ключові слова - може додати будь-який користувач.

В аналізованому дистанційному курсі для підтримки тематичних дискусій використовуються *вебінари*, що проводяться тьютором на підставі платформи dimdim (рис. 3).

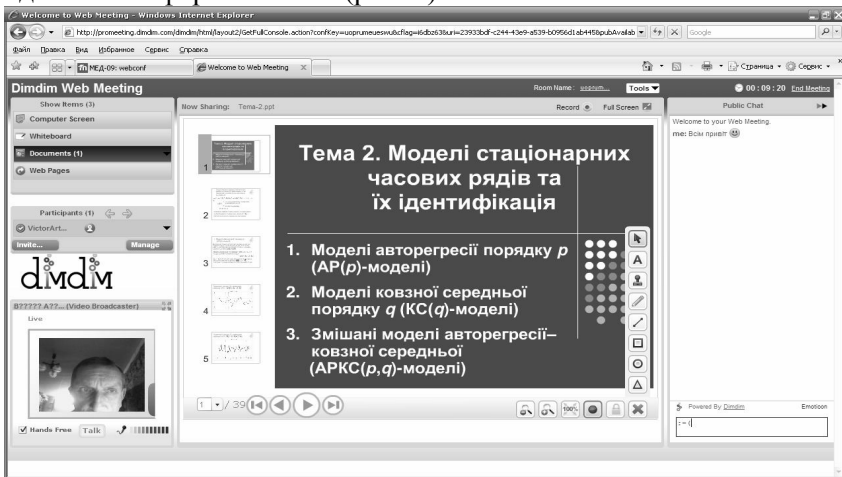

Рис. 3. Фрагмент вебінару на платформі dimdim.

Зареєструвавшись учасники вебінару в призначений час повинні клікнути на надіслане тьютором ДК посилання та підключитися до відповідного сайту. У навушниках учасники чують голос ведучого, слайди його презентації у нас перед очима і ведучий перегортає їх у міру необхідності. Можна задавати у чаті питання. На вебінарі, як і на звичайному семінарі, є можливість взаємодіяти з ведучим, тобто

виконувати його завдання, відповідати на його запитання і задавати свої.

Після завершення вебінару залишається запис, який теж можна використовувати з метою навчання.

Підходи до використання соціальних сервісів у Веб-центрі ЛКА викладені більш докладно у роботі [8].

Отож, у LMS Moodle вбудовано мінімальний набір інструментів для формування персонального навчального середовища, що надає можливість у дистанційному навчанні вирішувати як викладачам, так і студентам наступні завдання.

1. Отримати знання та навички вироблення нових ідей, придбати креативне мислення, усунути протиріччя, пов'язане з розбіжністю цілей викладачів і студентів.

2. Зменшити розрив між поточними та бажаними цілями ДК, що представлені в робочій програмі курсу, тобто вирішується проблема "старіння" навчальних матеріалів.

3. Придбати соціальні навички щодо роботи в колективі (малих групах), "прибрати" психологічні бар'єри некомунікабельності.

Список літератури

1. Personal Learning Environment. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Personal_Learning_Environment.
2. Социальные сервисы в дистанционном обучении. Открытый ди-станциионный курс. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://el-ukraine.wikispaces.com/Стартовая+страница>.
3. My Personal Learning Environment PLE. URL: <http://www.flickr.com/photos/francescesteve/3039956497/>.
4. Тим О'Рейли. Что такое Веб 2.0 // Компьютера Online: электр. журнал. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.computerra.ru/think/234100/>.
5. Гольдин А.М. Образование 2.0: взгляд педагога // Компьютера Online: э-журнал. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.computerra.ru/readitorial/393364/>.
6. Патаракин Е.Д. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://window.edu.ru/window_catalog/files/r55005/manual_3.pdf.

7. Сайт Веб-центру Львівської комерційної академії:
<http://virt.lac.lviv.ua>.

8. Артеменко В.Б. Дистанційні технології та курси: створення і використання в освітній діяльності: Монографія / Артеменко В.Б., Ноздріна Л.В., Зачко О.Б. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2008. – 297с.